

EURÓPAI SZEMESZTER – TEMATIKUS TÁJÉKOZTATÓ

AZ AGRESSZÍV ADÓTERVEZÉS VISSZASZORÍTÁSA

1. BEVEZETÉS

Az agresszív adótervezés lényege, hogy az adózók olyan konstrukciókkal csökkentik adókötelezettségüket, amelyek talán jogszerűek, a jog céljával azonban ellentétesek. Az agresszív adótervezés keretében az adózók kihasználják az adórendszerben előforduló joghézagokat, valamint az adórendszerek közötti eltéréseket. Az agresszív adótervezés ezenkívül az adóztatás kettős elmaradását vagy kettős levonást is eredményezhet.

Az agresszív adótervezés elleni küzdelem elengedhetetlen a közberuházások, az oktatás, az egészségügyi ellátás és a jólét finanszírozására fordított adóbevételek előteremtéséhez, a méltányos tehermegosztás biztosításához, az adómorál fenntartásához, valamint a vállalkozások közötti versenytorzulások elkerüléséhez.

Az Európai Unió már több intézkedést hozott az agresszív adótervezés ellen, többek között elfogadta az adókikerülés elleni irányelvet, valamint az ezen irányelvnek a harmadik országokat érintő hibrid struktúrákból adódó diszkrepanciák¹ tekintetében történő módosításáról szóló irányelvet.

---

¹ A hibrid struktúrák esetében az adózó valamely gazdálkodó szervezet vagy pénzügyi eszköz két vagy több adójogrendszer jogszabályai szerinti adóügyi megítélésében lévő különbségeket használja ki a kettős adóztatás elkerülése érdekében.

Az adózási átláthatóság növelése érdekében a Tanács elfogadta a Bizottság javaslatát a feltételes adómegállapításokra vonatkozó információk automatikus cseréjéről, amely 2017 második felében veszi kezdetét. A Tanács emellett a multinacionális vállalatokról szóló országokénti jelentésekre vonatkozó kötelező automatikus információcseréről szóló bizottsági javaslatot is elfogadta. Ez az automatikus információcsere 2018-ban kezdődik meg. 2017 júniusában a Bizottság javaslatot fogadott el az agresszív adótervezési konstrukciók köztes szereplők általi kötelező adatközlésre vonatkozó szabályokról. A közelmúltban a magatartási kódexen² keresztül egy sor szabadalmi adókedvezményt³ hatályon kívül helyeztek vagy módosítottak. Az Unión kívüli, nem együttműködő adójogrendszerek végleges jegyzéke 2017 decemberére várható. Végezetül pedig a Bizottság által 2016-ban újra előterjesztett

---

² A vállalkozások adózására vonatkozó magatartási kódex 1997-ben készült azoknak a káros adóintézkedéseknek az észlelése céljából, amelyek indokolatlanul befolyásolják az üzleti tevékenység folytatásának Unión belüli helyét. A kódex nem bír jogi kötőerővel, politikai ereje azonban megkérdőjelezhetetlen. E kódex elfogadásával a tagállamok vállalták, hogy újonnan nem vezetnek be semmilyen káros adóintézkedést, és módosítják azokat a jogszabályokat vagy módszereket, amelyek a kódexben megfogalmazott alapelvekre figyelemmel károsnak tekinthetők.

³ A szabadalmi adókedvezmény a szellemi tulajdonból származó bevételekre vonatkozó különleges adórendelkezés.

közös összevont társaságiadó-alap⁴ átfogó választ kínálhat a nyereségátcsoportosítás kérdésére, ez idő szerint azonban még folynak a tárgyalások róla.

A fent említett eredmények ellenére a kormányok még mindig jelentős adóbevételektől esnek el a határokon átnyúló agresszív adótervezés következtében. Ezenkívül az adókikerülés nemzetközi jellege és a tagállami gazdaságok integrációja miatt összehangolt megközelítést kell kialakítani a hatályos szabályok alkalmazását illetően.

2. A TAGÁLLAMOK ELŐTT ÁLLÓ ADÓPOLITIKAI KIHÍVÁSOK

2.1. Az agresszív adótervezés gazdasági következményei

2.1.1. Adóbevétel-kiesés

Az adókikerülés évente több milliárd eurós veszteséget okoz. Az Európai Unióban mintegy 50–70 milliárd euróra tehető az Unió belüli nyereségátcsoportosításból eredő bevételkiesés⁵. Ezt az összeget a (2013. évi) társaságiadó-bevétel 17%-ának, illetve a GDP 0,4%-ának felel meg (a tartomány alsó határértékét tekintve). Azokban az országokban, ahol a társaságiadó-alap túlzottan erodálódik, a kormányok kénytelenek más adók kivetésével bevételhez jutni, hogy a növekedésösztönző reformokra és újraelosztásra fordítható forrásai ne csökkenjenek.

Az egyik területen tapasztalható agresszív adótervezési módszerek továbbgyűrűző hatásokat fejtenek ki más területeken. Amikor az egyik tagállamba vagy azon keresztül nyereséget csoportosítanak át, azzal az adóalap csökkenését idézik elő egy másik tagállamban. Ez a gyakorlat az Unió egészét tekintve egyértelmű adóbevétel-

kiesést eredményez, noha egyes tagállamok külön-külön az adóbevételük növekedését tapasztalhatják a nyereségátcsoportosítás adóalapot bővítő hatásának köszönhetően.

2.1.2. Az egyenlő versenyfeltételek hiánya

Az agresszív adótervezés emellett az egyenlő versenyfeltételek torzulásához is vezet az adók méltányosan rájuk eső részének megfizetését sikeresen kikerülő és az ugyanilyen nemzetközi adótervezési lehetőségekkel nem rendelkező (többnyire belföldi, illetve kisebb) vállalkozások között. Az e témakörben készült tanulmányok szerint a multinacionális vállalatok a magas adójú országokban megközelítőleg 30%-kal kevesebb adót fizetnek, mint a hasonló belföldi vállalkozások⁶.

Az egyik közelmúltbeli tanulmány kimutatta, hogy az agresszív adótervezést alkalmazó vállalkozások jelentős mértékben csökkenhetnek adójuk tényleges összegét, aminek a társadalom látja kárát⁷. Az adótervezést alkalmazó multinacionális vállalatok a költségek szempontjából olyan versenyelőnyt élveznek, amely révén más vállalkozások hátrányára növelhetik piaci részesedésüket, és emelhetik a piacra lépés korlátait. Bizonyított összefüggés van az adótervezés, illetve a magasabb árresek és a nagyobb fokú ipari koncentráció között⁸. Mindez gazdaságtalanul magas árakat eredményezhet.

2.1.3. Méltánytalanság és az adómorálra gyakorolt hatás

A multinacionális nagyvállalatok által alkalmazott agresszív adótervezés kedvezőtlen hatást gyakorol az általános adómorálra. Azok, akik teljesítik kötelezettségeiket, és befizetik a rájuk kirótt adót, a társadalmi szerződés megszegésének tekintik az agresszív

⁴ A közös összevont társaságiadó-alap (KÖTA) a vállalkozások Unió belüli adóköteles nyereségének kiszámítására vonatkozó egységes szabályrendszer.

⁵ Lásd Dover R., B. Ferrett B., D. Gravino, E. Jones and S. Merler (2015.).

⁶ Lásd Egger, P., W. Eggert and H. Winner (2010.).

⁷ Lásd Európai Gazdasági Kutatóközpont, ZEW (2016.).

⁸ Lásd OECD (2015.), 181. o.

adótervezést. A tisztességtelen gyakorlatok ismertté válása más adózókat is arra sarkallhat, hogy ne tegyenek eleget saját adókötelezettségeiknek. A közelmúltban kirobbant botrányok nyilvános felzúdulást váltottak ki az adókikerülés kérdéskörével kapcsolatosan. Ezenkívül az agresszív adótervezés miatti bevételkiesés kedvezőtlenül befolyásolhatja a szociális kiadásokat, például a színvonalas oktatás, egészségügyi ellátás vagy jóléti szolgáltatások igénybevételének lehetőségét, valamint az újraelosztást. Ennek hatására ugyanakkor tovább mélyülhetnek az egyenlőtlenségek, és fokozódhat a társadalmi elégedetlenség.

2.2. A legjelentősebb agresszív adótervezési módszerek

Az agresszív adótervezésnek három fő módszere van: i. **adósságátcsoportosítás**, amikor a belső adósságot felhasználva magas adómértéket alkalmazó adójogrendszerből alacsony adómértéket alkalmazó adójogrendszerbe csoportosítják át mesterségesen a nyereséget; ii. **a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok és az immateriális javak stratégiai elhelyezése**, amikor könnyen mozgatható immateriális javakat alacsony adómértéket alkalmazó adójogrendszerekbe helyeznek át mesterségesen; valamint iii. **transzferárazás (vagy azzal való visszaélés)**, amikor az alacsony adómértéket alkalmazó adójogrendszereken belüli adóalapot a magas adómértéket alkalmazó adójogrendszeren belüli adóalap kárára mesterségesen megnövelik⁹. A multinacionális vállalatok e főbb konstrukciókon túlmenően a kétoldalú adóegyezmények rendelkezéseit is kihasználhatják arra, hogy minimalizálják az adóterheket és az osztalékok hazautalásának költségeit (az egyezmények közötti különbségek kihasználásából eredő adóelőnyyszerzés).

---

⁹ A multinacionális vállalatok adókikerülési konstrukcióinak kialakításáról bővebb felvilágosítást nyújt a Ramboll Management Consulting és a Corit Advisory 2015. évi tanulmánya.

2.3. Az agresszív adótervezésre vonatkozó főbb mutatók

2.3.1. Az agresszív adótervezésre vonatkozó jogi mutatók

Az agresszív adótervezésre vonatkozó mutatók bizonyos adószabályokból, illetve azok hiányából vezethetők le:

A visszaélés elleni szabályok hiánya

Ezek a mutatók az adókikerülés elleni szabályok hiányára vonatkoznak. **A visszaélés elleni szabályok közé tartoznak például a kamatlevonás korlátozására és az alultőkésítésre vonatkozó szabályok, valamint az ellenőrzött külföldi társaságokra vonatkozó szabályok.** A kamatlevonás korlátozására és az alultőkésítésre vonatkozó szabályok az adóterhek minimalizálása céljából kialakított mesterséges adósságkonstrukciók visszaszorítására irányulnak, míg az ellenőrzött külföldi társaságokra vonatkozó szabályok az alacsony adójú vagy adót ki nem vető országokba irányuló nyereségátcsoportosítás megakadályozására szolgálnak. Említést érdemel, hogy a Tanács által 2016 júliusában elfogadott és 2019-ben hatályba lépő, adókikerülés elleni irányelv néhány kivételtől eltekintve az összes uniós tagállam számára előír a kamatlevonás korlátozására és az ellenőrzött külföldi társaságokra vonatkozó szabályokat.

Passzív mutatók

Ezek a mutatók azokra az adószabályokra vonatkoznak, amelyek önmagukban nem támogatják vagy ösztönzik az agresszív adótervezési konstrukciók kialakítását, de azok működéséhez elengedhetetlenek. **Idevágó példa lehet a forrásadó.** A forrásadók kivetésének mellőzése általában a kettős adóztatás elkerülésének célját szolgálja. Azonban bizonyos körülmények között előfordulhat, hogy megkönnyíti az agresszív adótervezést. Forrásadók kivetésével megelőzhető a nyereség adómentes átcsoportosítása nem uniós országok adójogrendszerébe, ezáltal pedig visszaszorítható vagy akár meg is akadályozható az agresszív adótervezés, még akkor is, ha ez kettős adóztatáshoz

vagy annak elkerülése érdekében megterhelő követelmények bevezetéséhez vezet.

Aktív mutatók

Bizonyos adószabályozások önmagukban ösztönözhetik vagy megkönnyíthetik az agresszív adótervezési konstrukciók kialakítását. Az adószabályokat eseti alapon kell értékelni annak megállapítása érdekében, hogy összefüggenek-e agresszív adótervezési módszerekkel. Ehhez az értékeléshez részletesen elemezni kell az adott adószabály tényleges kialakítását és alkalmazását annak figyelembevételével, hogy az adószabályt milyen mértékben védik például visszaélés elleni rendelkezések.

2.3.2. Az agresszív adótervezésre vonatkozó gazdasági mutatók

Különbéle gazdasági mutatók használhatók az agresszív adótervezési módszerek alkalmazásának kimutatására. Például rendszerint (kirívóan) nagy pénzügyi mozgások tapasztalhatók azokban az országokban, ahol agresszív adótervezési konstrukciókat alkalmaznak. Ezért fontos megvizsgálni azt a lehetőséget, hogy nincs összefüggés a pénzügyi és más gazdasági tevékenységek között. A lényeges mutatók közé tartozik a közvetlen külföldi befektetések¹⁰ teljes összegének, a különleges célú gazdasági egységek közvetlen külföldi befektetéseinek, valamint a pénzügyi bevételek, például

osztalékok, kamatok, illetve jogdíjak bizonyos mozgásainak GDP-arányosan kifejezett értéke.

A közvetlen külföldi befektetések a kapcsolt vállalkozások közötti nemzetközi befektetéseket tükrözik. A közvetlen külföldi befektetések önmagukban nem az adókikerülés mutatói, az ilyen befektetések egy része adókikerülési módszerekre vezethető vissza. A jogdíjmozgások a szellemi tulajdon és az immateriális javak elhelyezkedését tükrözik. További lényeges mutatók még a GDP-arányos társaságiadó-bevételek, a kétoldalú importár-anomáliák¹¹ és az egyezmények közötti különbségek kihasználásából eredő adóelőnyyszerzésre vonatkozó mutatók.

A **GDP-arányos társaságiadó-bevételek** azt mutatják, hogy egyes országok különösen nagy bevételt tudnak elérni társasági adóból.

A kétoldalú importár-anomáliák alapján megállapítható, ha valamely árut túlárznak vagy alulárznak. Egyes országok többnyire különböző áron importálják ugyanazokat a közbenső termékeket: egy részüket olcsóbban különösen akkor, ha alacsony adójú országokban működő vállalkozásoktól származnak, egy részüket pedig drágábban főként akkor, ha magas adójú országokban működő vállalkozásoktól szerzik be őket. Ez a jelenség helytelen transzferárazásra enged következtetni, valamint arra utalhat, hogy bizonyos magas adójú országokban erodálódik az adóalap.

Az egyezmények közötti különbségek kihasználásából eredő adóelőnyyszerzésre vonatkozó mutatók azt jelzik, hogy az egyezmények kombinálásával minimalizálható az osztalékok hazautalásának költsége. Egyes multinacionális vállalatok nem közvetlenül fektetnek be célországban, hanem ország harmadik ország közbeiktatásával, hogy ezáltal kihasználják

---

¹⁰ A közvetlen külföldi befektetés a nemzetközi befektetések azon fajtája, amelynél az egyik országban illetőséggel rendelkező jogalany (a közvetlen befektető) tartós érdekeltséget szerez másik országban illetőséggel rendelkező vállalkozásban (a közvetlen befektetéssel érintett vállalkozás), többek között különleges célú gazdasági egységen, vagyis pontosan körülhatárolt, egyedi vagy határozott időre szóló célokra létrehozott jogalanyon keresztül. A közvetlen befektetéssel érintett vállalkozásban a közvetlen befektető a törzsrésztvények vagy a szavazati jogok legalább 10%-ával (vagy jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozások esetében annak megfelelőjével) rendelkezik.

---

¹¹ A kétoldalú (két ország közötti) kereskedelmi forgalom tárgyát képező termékek átlagárában előforduló anomáliák.

olyan egyezmények rendelkezéseit, amelyek a befektetés kiindulási és célországai között nem állnak fenn.

Ugyan önmagában egyik mutató sem jelez megcáfolhatatlan ok-okozati összefüggést az agresszív adótervezésre vonatkozóan, ugyanakkor mindegyik figyelembe vehető az agresszív adótervezési konstrukció meglétét alátámasztó bizonyítékok között.

3. AZ ADÓPOLITIKAI KIHÍVÁSOK KEZELÉSÉRE SZOLGÁLÓ SZAKPOLITIKAI ESZKÖZÖK

A tagállamok úgy léphetnek fel az adóvisszaélések ellen, hogy egyrészt megerősítik a jogi keretet, és átalakítják az esetlegesen agresszív adótervezéshez vezető nemzeti szabályozásokat, másrészt pedig az együttműködésre és az átláthatóságra is nagyobb hangsúlyt fektetnek. Emellett az adózási fegyelemre épülő kultúra kialakítása is fontos. Ebben a szakaszban az első szempont, vagyis a jogi keret megerősítéséről és az esetlegesen agresszív adótervezéshez vezető nemzeti szabályozások átalakításáról lesz szó: ezek fő eszköze az adókikerülés elleni szigorú szabályok bevezetése, az agresszív adótervezést esetlegesen közvetve előmozdító szabályok módosítása és az agresszív adótervezést megkönnyítő nemzeti szabályozások kiigazítása.

3.1. Szigorú szabályok bevezetése az adókikerülés megelőzése érdekében

A fentiekben leírtaknak megfelelően a visszaélés elleni szabályok kifejezett célja az agresszív adótervezési konstrukciók kialakulásának megelőzése. A visszaélés elleni szabályokat gyorsan be kell vezetni. Az adókikerülés elleni irányelv ugyan 2019-ben életbe léptetett, visszaélés elleni szabályt¹², jelenleg azonban az Európai Unió egészét tekintve hiányos az agresszív adótervezési módszerek elleni védelem, mivel egyes tagállamokban nincsenek ilyen szabályok.

3.2. A visszaélést lehetővé tevő és esetlegesen agresszív adótervezéshez vezető szabályok módosítása

A harmadik országokkal szemben megfelelően kivetett forrásadók hatékony eszköznek bizonyulhatnak az agresszív adótervezés ellen. A forrásadókat mindegyik tagállam a pénzügyi mozgások egyes fajtáira (kamat, osztalék és jogdíj) veti ki.

3.3. Az agresszív adótervezést megkönnyítő nemzeti szabályozások kiigazítása

Az európai szemeszter lehetővé teszi azoknak a nemzeti adóztatási módszereknek a kiigazítását, amelyek előmozdítják vagy megkönnyítik a határokon átnyúló agresszív adótervezést, de a meglévő eszközökkel (például irányelvekkel vagy magatartási kódexekkel) nem módosíthatók.

4. A HELYZET JELENLEGI ÁLLÁSÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA

4.1. Szigorú szabályok bevezetése az adókikerülés megelőzése érdekében

Az alábbi táblázat áttekintést nyújt arról, mely tagállamokban **hiányzik a visszaélés elleni szabályok** két fajtája: a kamatlevonás korlátozására, illetve az alultőkésítésre vonatkozó szabály. Az adókikerülés elleni irányelv többek között az ellenőrzött külföldi társaságokra, valamint a kamatlevonás korlátozására vonatkozó, visszaélés elleni szabályokat vezet be. A kamatlevonás korlátozására vonatkozó szabályok esetében viszont az ugyanolyan hatékony nemzeti szabályokkal rendelkező tagállamok 2024-ig elhalaszthatják az adókikerülés elleni irányelv kamatlevonás korlátozására vonatkozó szabályokról szóló rendelkezéseinek végrehajtását.

¹² Bizonyos rendelkezések későbbi időponttól lesznek alkalmazandók.

1. táblázat: A tagállamok nemzeti jogszabályaiból hiányzó egyes adóelkerülés elleni szabályok áttekintése, 2017.

	BE	BG	CY	EE	HR	LU	MT	NL	RO	SI	AT	CZ	IE	LV	LT	PL	SK	DE	EL	FI	HU	PT	FR	IT	SE	UK	DK	ES
A kamatlevonás korlátozására, illetve az alultőkésítésre vonatkozó szabályok	✓	✓	x	x	✓	✓	x	✓	✓	✓	✓	✓	x	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Az ellenőrzött külföldi társaságokra vonatkozó szabályok	x	x	x	x	x	x	x	✓	x	x	x	x	x	x	✓	✓	x	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

Forrás: a Ramboll Management Consulting és a Corit Advisory 2015. évi tanulmánya.

4.2. A visszaélést lehetővé tevő és esetlegesen agresszív adótervezéshez vezető szabályok módosítása

A tagállamok egy része nem vet ki olyan forrásadókat harmadik országokkal szemben, amelyekkel

megvédhetné adórendszerét a kamat-, osztalék-, illetve jogdíjmozgásokat kihasználó **agresszív adótervezési módszerekkel szemben.** Ezzel szemben más tagállamok már bevezettek ilyen adókat.

2. táblázat: Uniós tagállamok által harmadik országokkal szemben kivetett forrásadók, 2017.

	HU	MT	CY	EE	LU	NL	IE	UK	AT	DE	FI	SE	BE	BG	CZ	DK	EL	ES	FR	HR	IT	LT	LV	PL	PT	RO	SI	SK
Jogdíjak	x	x	✓	✓	x	x	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kamatok	x	x	x	x	x	x	✓	x	x	x	x	x	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Osztalékok	x	x	x	x	✓	✓	x	x	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Forrás: ZEW (2016.), frissítésekkel a nemzeti reformok alapján.

Megjegyzések:

(1) A fenti táblázat kizárólag a belföldi forrásadók mértékét, vagyis a társasági adóról szóló nemzeti jogszabályokban rögzített adómértékeket tartalmazza. A kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezményekben rögzített forrásadómértékek tehát nem szerepelnek benne.

(2) A kereszt azt jelzi, hogy a tagállam nem alkalmaz (0%-ot meghaladó) forrásadót.

4.3. Az agresszív adótervezést megkönnyítő nemzeti szabályozások kiigazítása

Egyes tagállamok intézkedéseket hoztak szabadalmi adókedvezmények kiigazítására az adóalap-erózióval és a nyereségátcsoportosítással foglalkozó projekt¹³ vállalkozások adózására vonatkozó magatartási kódexben

jóváhagyott 5. intézkedésével összhangban.

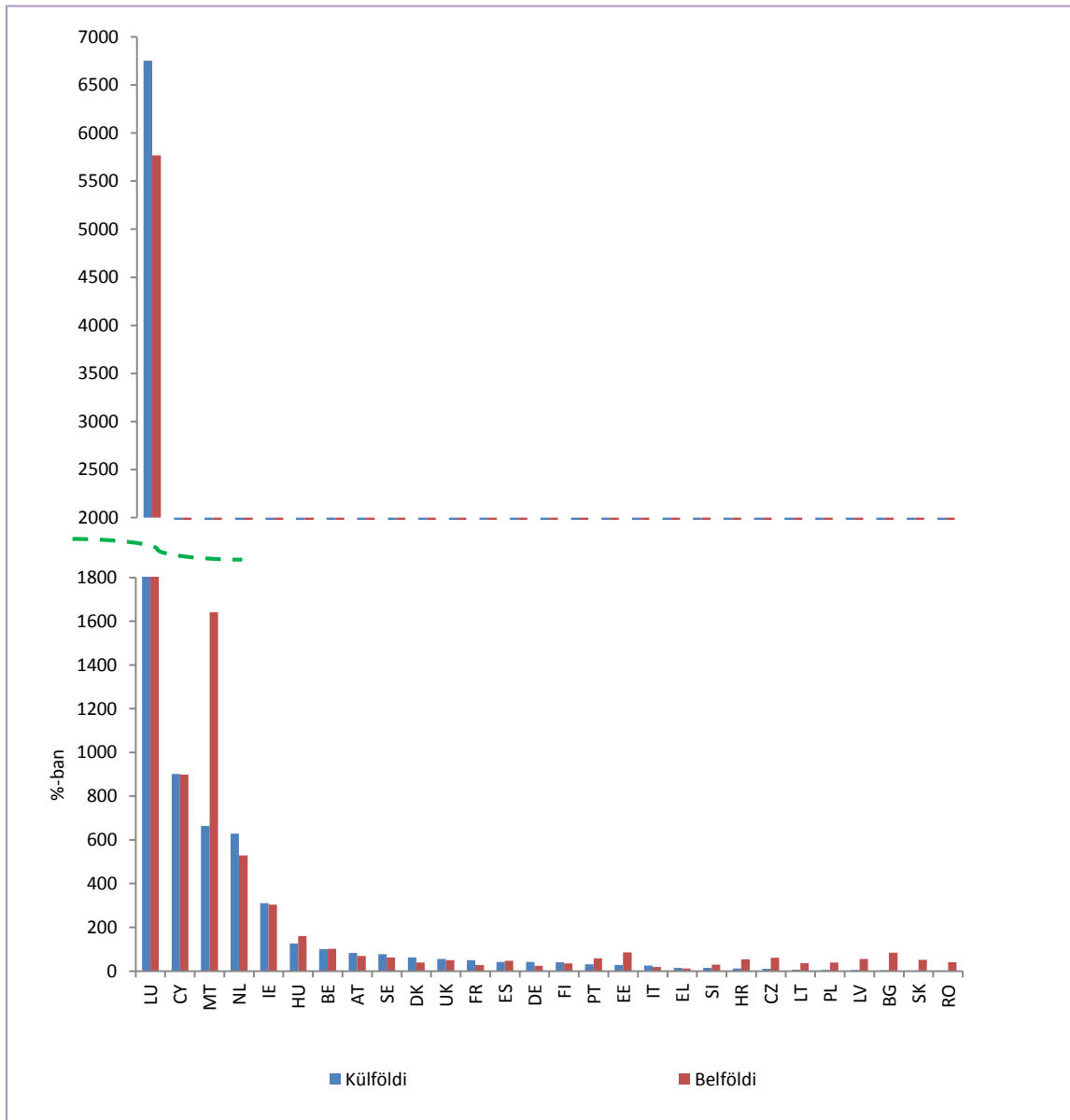
Egyes nemzeti szabályozásokat még felül kell vizsgálni annak megakadályozása érdekében, hogy a multinacionális vállalatok agresszív adótervezést alkalmazzanak. A fent említett 2015. évi Ramboll-tanulmány több ilyen szabályt is megjelöl, és a tagállamokban való előfordulásuk gyakoriságát is jelzi. Az adószabályokat azonban eseti alapon értékelni kell, mielőtt bármilyen következtetést lehetne levonni arról, hogy összefüggenek-e agresszív adótervezési módszerekkel.

4.4. Az agresszív adótervezésre vonatkozó gazdasági mutatók legutóbbi értékeinek áttekintése

Az alábbiakban egyes fő gazdasági mutatók legfrissebb számadatai láthatók.

¹³ A G20-csoport/OECD vezetésével végrehajtott, adóalap-erózióval és nyereségátcsoportosítással foglalkozó projekt keretében több intézkedés született azon adótervezési stratégiák alkalmazásának visszaszorítására, amelyek értelmében egyes vállalkozások az adószabályokban előforduló joghözágokat és eltérések kihasználva olyan alacsony adójú vagy adót ki nem vető országokba csoportosítják át mesterségesen a nyereségüket, ahol alig vagy egyáltalán nem folytatnak gazdasági tevékenységet.

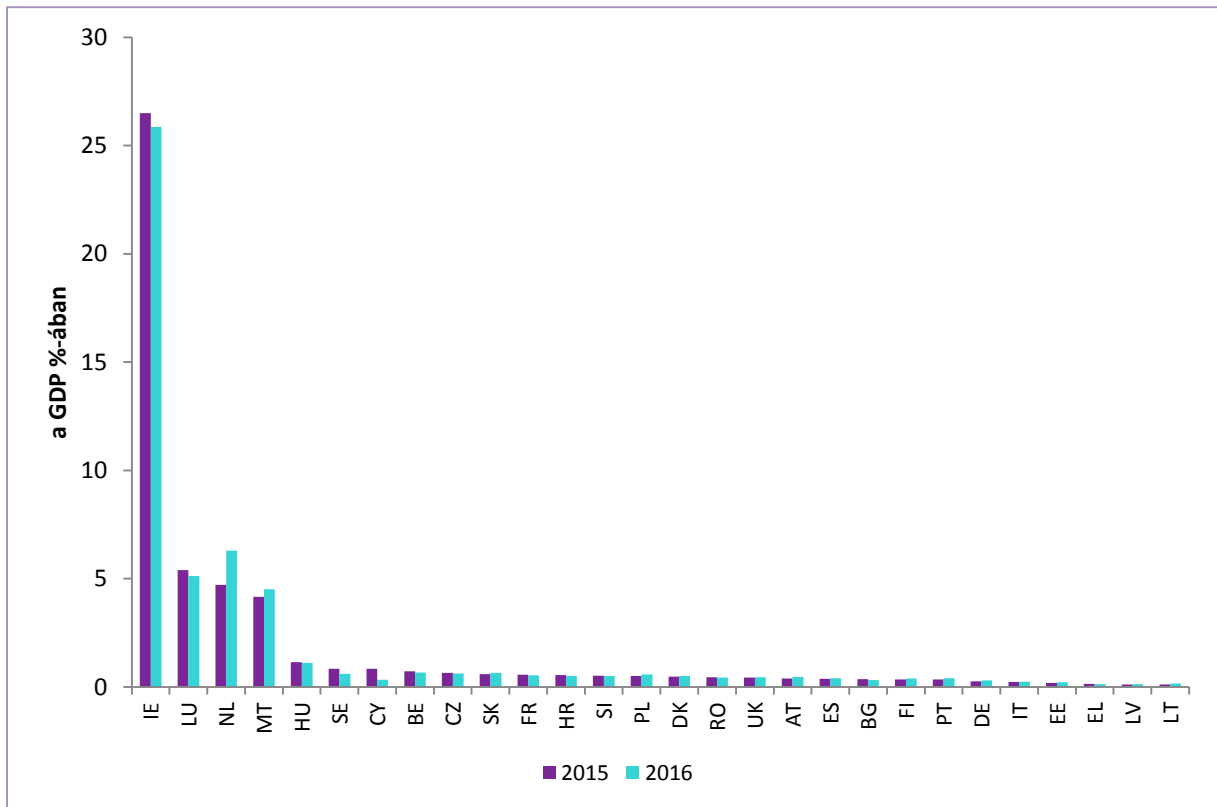
1. ábra: Közvetlen külföldi befektetési pozíciók a GDP arányában, 2015.

Forrás: Európai Bizottság (előkészületben), Eurostat

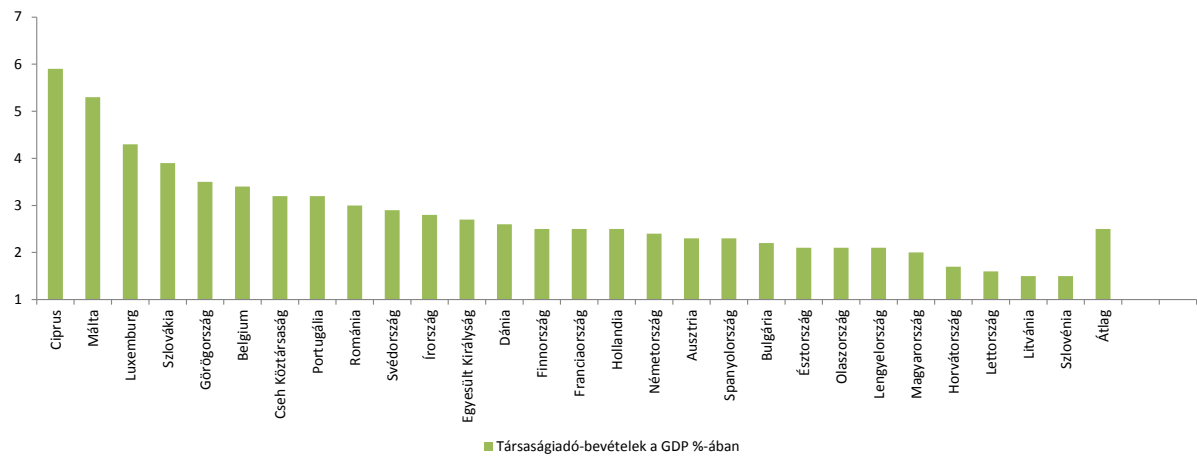
Megjegyzések: (1) A nem rezidensek belföldi közvetlentőke-befektetései, vagyis az adatszolgáltató országban végrehajtott közvetlen befektetések körébe az adatszolgáltató országban illetőséggel rendelkező vállalkozásokban külföldiek által végrehajtott befektetések tartoznak. A rezidensek külföldi közvetlentőke-befektetései a külföldi kapcsolt vállalkozásokban rezidens jogalanyok által végrehajtott befektetéseket jelentik. (2) A közvetlen külföldi befektetések állománya (vagy pozíciója) mutatja meg a befektetések értékét az adott időszak végén.

2. ábra: A szellemi tulajdon hasznosításaért fizetett díjak (terhelés) a GDP arányában

Forrás: Európai Bizottság (előkészületben), Eurostat

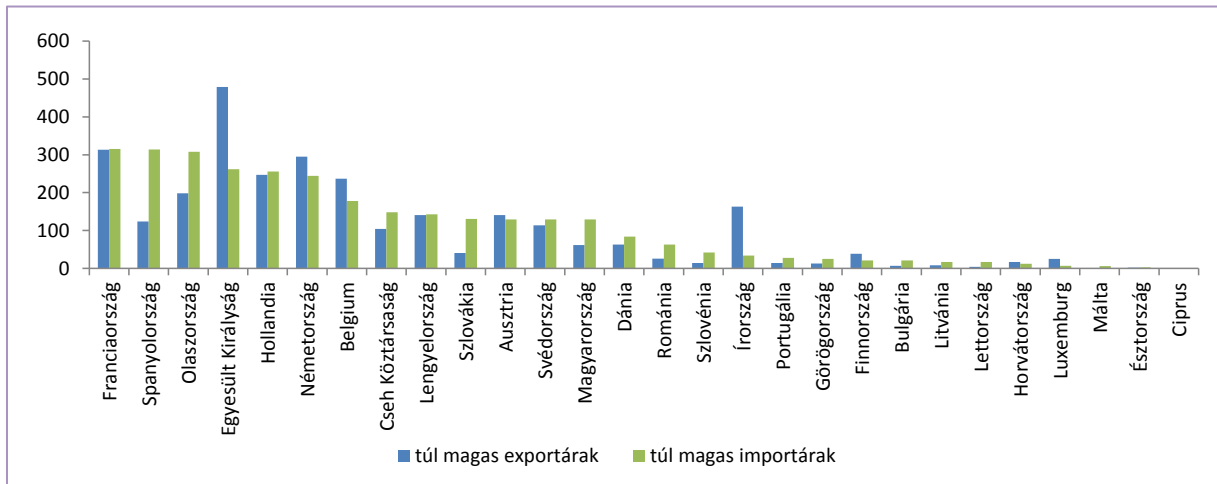
3. ábra Társasági adó a GDP arányában, 2015.

Forrás: Európai Bizottság (2017.)

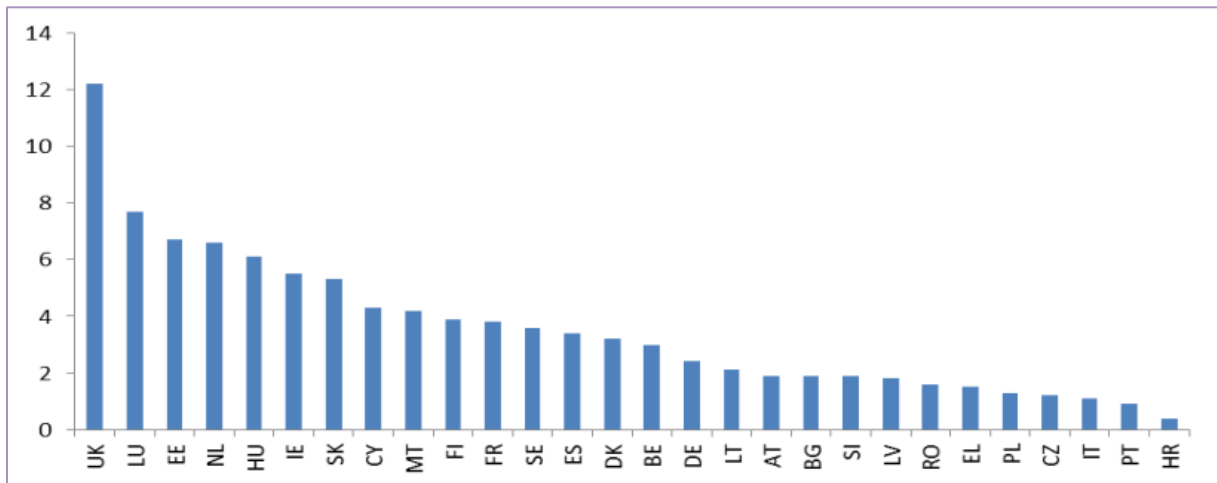

4. ábra: Kétoldalú áranomáliák, 2015.

Forrás: IHS (előkészületben)

5. ábra: Az egyezmények közötti különbségek kihasználásából eredő adóelőnyezés vonzereje: Centralitási index

Forrás: van't Riet és Lejour (2017.), IHS (előkészületben)

Megjegyzések: A centralitási index az adott országot is magukban foglaló, az adózás szempontjából optimális hazautalási útvonalak GDP-vel súlyozott százalékos arányát fejezi ki.

5. HASZNOS FORRÁSOK

- Dover R., B. Ferrett B., D. Gravino, E. Jones and S. Merler (2015.), Bringing transparency, coordination and convergence to corporate tax policies in the European Union (Az átláthatóság, a koordináció és a konvergencia meghonosítása az Európai Unión belüli társaságiadó-politikákban), tanulmány az Európai Parlament Kutatószolgálatára számára, 2015.
- Egger, P., W. Eggert and H. Winner (2010.), Saving Taxes through Foreign Plant Ownership (Adómegetakarítás külföldi létesítménytulajdonlás útján), *Journal of International Economics*, 81. sz.: 99–108. o.
- Európai Bizottság (előkészületben), Tax policies in the European Union: 2017 Survey (Adópolitikák az Európai Unióban – 2017. évi felmérés).
- Európai Bizottság, Taxation trends in the European Union: 2017 edition (Adózási tendenciák az Európai Unióban: 2017. évi kiadás), Luxembourg.
- IHS (előkészületben), Aggressive tax planning indicators (Agresszív adótervezési mutatók).
- OECD (2015.), Measuring and Monitoring BEPS, Action 11- 2015 Final Report (Az adóalap-erózió és a nyereségátcsoportosítás mérése és figyelemmel kísérése, 11. intézkedés – 2015. évi zárójelentés), az OECD/G20 adóalap-erózióval és nyereségátcsoportosítással foglalkozó projektje, OECD Publishing, Párizs.
- Ramboll Management Consulting és Corit Advisory (2015.), Study on Structures of Aggressive Tax Planning and Indicators (Tanulmány az agresszív adótervezési konstrukciókból és mutatókról), 61. sz. adóügyi tanulmány.
- van't Riet and Lejour (2017.), Optimal Tax Routing: Network Analysis of FDI diversion (Optimális adózási útvonalak: a közvetlen külföldi befektetések elterelésének hálózati elemzése), 349. sz. CPB-vitaanyag.
- ZEW, Európai Gazdasági Kutatóközpont (2016.), The Impact of Tax Planning on Forward-Looking Effective Tax Rates (Az adótervezés hatása az előremutató tényleges adókulcsra), 64. sz. adóügyi tanulmány
- Kezdeményezéscsomag az adókijátszás ellen
http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/company_tax/anti_tax_avoidance/index_en.htm
- Közös összevont társaságiadó-alap (KÖTA)
https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/corporate-tax-reform-package_en_en

Dátum: 2017.11.20.